Sentrale begreper

Karakterisering
Karakterisering er en objektiv innsamling og registrering av data og karakteristika for å kunne identifisere og gradere påvirkninger og miljøtilstand i en vannforekomst, og innebærer å;

1. avgrense i hensiktsmessige vannforekomster med ensartet vanntype og miljøtilstand,
2. fastsette kategori; elv, innsjø, kyst- og grunnvann, SMVF
3. typifisere av vannforekomster med ensartet naturtilstand,
4. identifisere påvirkninger (eksisterende og forventede).

Påvirkningsgrad
En gradering av hvor stor konsekvens en påvirkning har på vannmiljøet. Dette graderes fra svært stor til uvesentlig. En faglig vurdering av hvor stor betydning menneskeskapte påvirkninger har på vannforekomstene, og således hvordan miljøtilstanden sannsynligvis er påvirket. Vurderingen baseres på tilgjengelige data, påvirkningsanalyse og vannforekomstens følsomhet.

Risikovurdering
Med risikovurdering menes her en samlet vurdering av sannsynligheten for at vannforekomsten ikke oppnår fastsatte miljømål innen gjeldende tidsfrister, eller risiko for en vesentlig forverring (fra en tilstandsklasse til en annen). Risikovurderingen baseres på tilgjengelige data fra karakterisering, tilstandsvurdering og økonomisk analyse av vannbruken framover.

Klassifisering av tilstand
Man fastsetter dagens miljøtilstand for en vannforekomst basert på overvåkingsdata. Plassering av en vannforekomst i svært god-, god-, moderat-, dårlig-, eller svært dårlig økologisk tilstand basert på kunnskap om økologiske forhold i naturlige vannforekomster, og maksimalt, godt-, moderat-, dårlig-, eller svært dårlig økologisk potensial for sterkt modifiserte vannforekomster.Tilstandsklassen relateres til naturtilstanden for den aktuelle vanntypen.

Økologisk tilstand
Baseres på tilstand for økologiske kvalitetselementer og er uttrykk for tilstanden når det gjelder sammensetning og virkemåte for økosystemet i en forekomst av overflatevann.

Kjemisk tilstand
Uttrykk for den kjemiske tilstanden i en forekomst av overflatevann (av miljøgifter) eller grunnvann (utvalgte stoffer) i samsvar med klassifiseringssystemet. Med god kjemisk tilstand i overflatevann forstås at grenseverdier for de prioriterte miljøgifter ikke overskrides i sedimenter eller i biota. Andre forurensende stoffer enn de prioriterte miljøgiftene inngår altså i klassifisering av økologisk tilstand, avhengig av hvordan stoffene påvirker de biologiske forholdene i vannet. Her opererer vi kun med en tålegrense og således kun to klasser: «god tilstand» og «dårlig tilstand». For grunnvann er foreligger det klassegrenser for andre stoffer enn for vassdrag/kystvann.

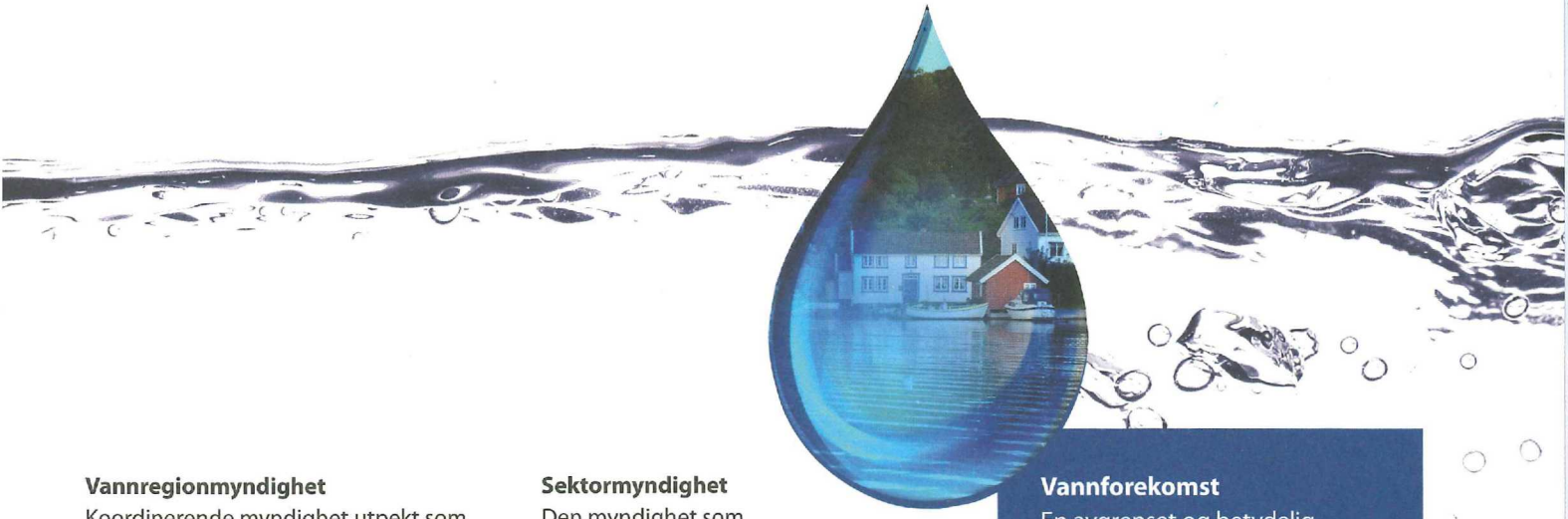
Overvåking
I overflatevann skal økologisk og kjemisk tilstand overvåkes, mens for grunnvann skal kjemisk og kvantitativ tilstand overvåkes. For å oppnå sammenlignbare resultater på tvers av ulike etater og fagmiljøer er det nødvendig med sammenlignbare metoder og god tilgjengelighet på overvåkingsdataene.

- Basisovervåking kjennetegnes med faste stasjoner, lav prøvetakingsfrekvens og at alle kvalitetselementer skal overvåkes. Stasjoner for basisovervåking skal fange opp utviklingen både for referanseforhold (~upåvirka forhold) og for påvirka områder på en representativ måte.
- Tiltaksorientert overvåking skal gjennomføres i vannforekomster som ikke har nådd miljømålet, for å planlegge tiltak og overvåke effekten av gjennomførte tiltak. Bare de mest følsomme elementene skal inngå.
- En tredje type undersøkelser er mer tidsavgrenset problemkartlegging, som skal iverksettes ved uforutsette hendelser eller episoder med ukjent årsak.

Forvaltningsplan (Se sidene 14-15)

Tiltaksprogram (Se sidene 16-17)

Tiltaksanalyse
En analyse av hvilke tiltak som må gjennomføres for at miljømålene skal nås. Dette baseres på hva som påvirker vannet og målte effektet av denne påvirkningen, og å foreta en faglig vurdering/rangering av relevante kostandseffektive tiltak som er nødvendige.

Vannregionmyndighet
Koordinerende myndighet utpekt som ansvarlig for en eller flere vannregioner. 11 fylkeskommuner er utpekt som vannregionmyndigheter. Vannforskriften gir en oversikt over disse.

Vannregionutvalget
Vannregionutvalget er et samarbeidsorgan i arbeidet med å gjennomføre vannforskriften, og en svært viktig arena for sektorsamordning. Vannregionutvalgene består av berørte sektormyndigheter, fylkesmannsembeter, fylkeskommuner og kommuner. Vannregionutvalget ledes av vannregionmyndigheten. En regional referansegruppe, bestående av representanter fra berørte rettighetshavere og private og allmenne brukerinteresser i vannregionen, følger arbeidet i vannregionutvalget og gir råd og kommer med innspill underveis.

Vannområdeutvalget
Vannområdeutvalget er en samarbeidsarena på vannområdenivå. Oppgavene varierer fra å bidra med lokal kunnskap om påvirkninger og tilstand til å utarbeide lokale tiltaksanalyser. Vannområdeutvalget er en viktig arena for lokal kunnskap og engasjement, og de er viktige i oppfølgingen av forvaltningsplaner og tiltaksprogram. Det er opp til kommunene å avgjøre hvordan de skal være representert i utvalgene. Statlige og regionale sektormyndigheter kan delta i vannområdeutvalgene der de ønsker det. Andre interessenter skal også ha mulighet til å delta i vannområdeutvalgene, slik at disse blir en arena for bred medvirkning.

Sektormyndighet
Den myndighet som forvalter virkemidler som lover, regelverk, budsjett og andre virkemidler for tilsyn, kontroll og annen regulering av virksomhet innenfor en definert type aktivitet (sektor) i samfunnet.

Vesentlige vannforvaltningsspørsmål
Høringsdokument i planprosessen. Dokumentet inneholder oversikt over hovedutfordringer og hovedtema i arbeidet med forbedring av vannmiljøet i planperioden. Høringsdokumentet er en midveishøring mellom planprogrammet og forslag til vannforvaltningsplan.

Sterkt modifisert vannforekomst
En vannforekomst av overflatevann som har gjennomgått fysiske endringer som følge av samfunnsnyttig virksomhet, kan utpekes som sterkt modifisert (SMVF). Forutsetningene er at det ikke kan oppnås god økologisk tilstand i vannforekomsten uten vesentlig å svekke samfunnsnytten av inngrepet, at det samfunnsnyttige formålet ikke kan oppnås ved andre teknisk gjennomførbare alternativer, eller at god økologisk tilstand ikke kan oppnås uten uforholdsmessige kostnader.

Økologisk potensial
Uttrykk for mulig økologisk tilstand i en sterkt modifisert eller kunstig forekomst av overflatevann. Miljømålet i slike vannforekomster kalles Godt Økologisk Potensial.

Vannforekomst
En avgrenset og betydelig mengde overflatevann eller grunnvann. Vanntype og effekten av påvirkning skal være mest mulig enhetlig. Kan være et bekkefelt, et elveavsnitt, en innsjø eller en del av en innsjø, en del av en fjord eller et avgrenset område med grunnvann. Hver vannforekomst tilhører altså bare én vannkategori. Vi snakker derfor om grunnvannsforekomster, kystvannsforekomster, elvevannforekomster og innsjøvannforekomster.

Vannområde
Vannområdene dekker ofte hele eller deler av flere kommuner, som da må samarbeide om vannforvaltningen. Vannområder som krysser grensen til Sverige eller Finland skal forvaltes i samarbeid med nabolandet.

Vannregion
Ett eller flere tilstøtende nedbørfelt med tilhørende grunnvann og kystvann som til sammen utgjør en hensiktsmessig forvaltningsenhet.